

ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อจิตสาธารณะของผู้นำนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

THE EFFECTS OF GROUP ACTIVITIES ON THE PUBLIC MIND OF UNDERGRADUATE STUDENT LEADERS

สมชาย นวนกลาง, สุภาวดี วิสุวรรณ
SOMCHAI NUANKLANG, SUPAWADEE WISUWAN
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
FACULTY OF EDUCATION NAKHON RATCHASIMA RAJABHAT UNIVERSITY
จังหวัดนครราชสีมา
NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

Received: September 1, 2025

Revised: September 24, 2025

Accepted: September 26, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาจิตสาธารณะของผู้นำนักศึกษา 2) เปรียบเทียบจิตสาธารณะของกลุ่มทดลอง ระยะเวลาก่อนและหลังการทดลอง และ 3) เปรียบเทียบจิตสาธารณะระยะหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณแบบวิจัยกึ่งทดลอง ประชากร คือ ผู้นำนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่สังกัดองค์การนักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวน 360 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบยกลกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยแบ่งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมกลุ่ม โดยจัดกิจกรรมทั้งหมด 12 ครั้ง และแบบสอบถามจิตสาธารณะ มีค่าความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง .20 ถึง .76 และค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .947 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลองนักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่า ก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) หลังการทดลองนักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่า นักศึกษากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: จิตสาธารณะ กิจกรรมกลุ่ม ผู้นำนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) to examine the public-mindedness of student leaders, (2) to compare the public-mindedness of the experimental group before and after the experiment, and (3) to compare the public-mindedness of the experimental and control groups after the experiment. This study employed a quantitative research design using a quasi-experimental approach. The population consisted of 360 undergraduate student leaders affiliated with the Regular Student Organizations of Nakhon Ratchasima Rajabhat University in the academic year 2025. The sample was obtained through cluster random sampling, comprising 40 students in

the experimental group and 40 students in the control group. The research instruments included a group activity program consisting of 12 sessions and a public-mindedness questionnaire, with item validity ranging from .20 to .76 and an overall reliability coefficient of .947. The statistical methods used for data analysis were the mean, standard deviation, and t-test.

The results revealed that: (1) after the experiment, the experimental group had significantly higher public-mindedness scores than before the experiment at the .01 level of statistical significance, and (2) after the experiment, the experimental group had significantly higher public-mindedness scores than the control group at the .01 level of statistical significance.

Keywords: Public-mindedness, Group activities, Undergraduate student leaders

บทนำ

จิตสาธารณะถือเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญยิ่งต่อการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมยุคปัจจุบัน เพราะสะท้อนถึงการที่บุคคลไม่เพียงแต่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนเท่านั้น แต่ยังตระหนักถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพลเมืองที่ดี การมีจิตสาธารณะจึงเป็นเสมือนเกราะป้องกันทางสังคมที่ช่วยให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีระเบียบ เกื้อกูลกัน และลดความขัดแย้งลงได้ มูลนิธิยุวพัฒน์ (2562) ได้อธิบายไว้อย่างชัดเจนว่า จิตสาธารณะมิได้เป็นเพียงแนวคิดเชิงนามธรรม แต่สามารถสะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมที่จับต้องได้ในชีวิตประจำวัน เช่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การดูแลสุขภาพทรัพย์สินสาธารณะ การเคารพสิทธิของผู้อื่น ตลอดจนการออกกำลังกายแรงใจช่วยเหลือสังคมตามกำลังความสามารถ พฤติกรรมเหล่านี้แม้จะดูเล็กน้อย แต่ล้วนเป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมสร้างสังคมให้มีความมั่นคงและเข้มแข็งมากขึ้น อย่างไรก็ตาม สภาพสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยการแข่งขันสูงและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่รวดเร็ว ทำให้ผู้คนจำนวนไม่น้อยหันมาให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม (สุนีย์ นิ้มกลาง และประยุทธ์ ไทยธานี, 2565) สิ่งนี้ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมปัจเจกนิยม การแยกตัวออกจากสังคม และการขาดความร่วมมือในกิจกรรมเพื่อส่วนรวม นอกจากนี้ ดวงดาว พรพิรม (2558) ยังชี้ว่า แนวโน้มดังกล่าวได้ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง ความไม่เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน รวมถึงอาชญากรรมและคอร์รัปชันที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ สถานการณ์เช่นนี้สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการขาดรากฐานสำคัญในการสร้างสังคมที่มีคุณธรรมและความมั่นคง กล่าวคือ การขาดจิตสาธารณะของพลเมือง หากขาดซึ่งจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม สังคมก็จะเผชิญกับภาวะเสื่อมถอยทางคุณธรรม ขาดความร่วมมือ และไร้พลังในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ในทางกลับกัน หากสามารถปลูกฝังและเสริมสร้างจิตสาธารณะได้อย่างเป็นระบบ ย่อมช่วยให้สังคมเกิดความเข้มแข็ง มีพลเมืองที่เสียสละ มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และพร้อมร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อสร้างสังคมที่มีความสงบสุขและมั่นคงอย่างแท้จริง

จิตสาธารณะยังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว เพราะเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้สังคมสามารถขับเคลื่อนไปสู่ความมั่นคงและความยั่งยืนได้ หากพลเมืองมีจิตสาธารณะ สังคมจะเกิดการร่วมแรงร่วมใจ การช่วยเหลือเกื้อกูล และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2565) ชี้ว่า พลเมืองที่มีจิตสาธารณะไม่เพียงช่วยลดปัญหาสังคม แต่ยังเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างนวัตกรรมทางสังคม และทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ขณะเดียวกัน สุนีย์ นิ้มกลาง (2564) พบว่า นักศึกษาไทยจำนวนไม่น้อยยังขาดความตระหนักในบทบาทหน้าที่พลเมือง ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม และมุ่งเน้นประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ปัญหาเหล่านี้ถือเป็นความท้าทายของระบบอุดมศึกษาในการผลิตบัณฑิตที่ไม่เพียงแต่มีความรู้ความสามารถเชิงวิชาการ แต่ยังคงต้องเป็นผู้ที่มี

คุณธรรมและพร้อมอุทิศตนเพื่อส่วนรวม หากปราศจากการตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของพลเมืองแล้ว นักศึกษา จะไม่สามารถเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติได้อย่างแท้จริง ในบริบทของนักศึกษา กฤติมา ศรีสว่าง (2567) อธิบายว่า วัยนักศึกษาเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญที่สุดของชีวิต เพราะเป็นวัยที่บุคคล กำลังพัฒนาความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมทางสังคมอย่างต่อเนื่อง การปลูกฝังจิตสาธารณะในช่วงวัยนี้ จึงเปรียบเสมือนการวางรากฐานให้กับการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต โดยเฉพาะในกลุ่มผู้นำนักศึกษา ซึ่งทำหน้าที่เป็นแกนนำและผู้กำหนดทิศทางการกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ผู้นำนักศึกษาที่มีจิตสาธารณะไม่เพียง ทำหน้าที่ขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อส่วนรวมเท่านั้น แต่ยังสามารถเป็นต้นแบบที่ดีแก่เพื่อนนักศึกษา ทำให้เกิดการ ถายทอดค่านิยมด้านความเสียสละ ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ “กิจกรรมกลุ่ม” ได้รับการยอมรับว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการเสริมสร้างจิตสาธารณะ เนื่องจากเปิดโอกาสให้ นักศึกษาได้เรียนรู้ผ่านการมีส่วนร่วม การตัดสินใจร่วมกัน และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเป็นระบบ งานวิจัย หลายฉบับสนับสนุนผลเชิงประจักษ์ เช่น พาสนา นิยมบัตรเจริญ (2551) พบว่าโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสามารถ พัฒนาความสามารถในการตั้งเป้าหมายและการมีส่วนร่วมของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ รายงานว่ากิจกรรมกลุ่ม เชิงจิตวิทยาเชิงบวกช่วยเพิ่มระดับความภาคภูมิใจและความรู้สึกขอบคุณในหมู่นักศึกษาวัยรุ่นอย่างชัดเจน กิจกรรมกลุ่ม จึงถือเป็นแนวทางที่มีศักยภาพในการส่งเสริมคุณธรรมและจิตสาธารณะ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้นำนักศึกษา ซึ่งสามารถ นำประสบการณ์จากกิจกรรมไปขยายผลสู่การสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือและความรับผิดชอบภายใน มหาวิทยาลัยได้อย่างเป็นรูปธรรม

ดังนั้น การจัดกิจกรรมกลุ่มจึงถือเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เปิด โอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ร่วมกลุ่ม การเรียนรู้เชิงปฏิบัตินี้ช่วยให้นักศึกษาได้ฝึกฝนทักษะการทำงานเป็นทีม การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง การรับฟังอย่างมีเหตุผล และการตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการก่อรูปจิตสาธารณะในตัว นักศึกษา เพราะทำให้ตระหนักถึงคุณค่าของการทำงานเพื่อส่วนรวม และเห็นผลลัพธ์ของความร่วมมือที่เกินกว่า ความสำเร็จส่วนบุคคล กิจกรรมกลุ่มยังเป็นพื้นที่ที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และ พฤติกรรม โดยสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของผู้วิจัยที่กำหนดให้กิจกรรมกลุ่มมี 4 เทคนิค คือ เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง และการอภิปรายกลุ่ม ซึ่งแต่ละเทคนิคมีเป้าหมายในการสร้างประสบการณ์ทางสังคมที่แตกต่างกัน แต่ล้วนมุ่งไปสู่การพัฒนาจิตสาธารณะ เช่น การฝึกการตัดสินใจเชิงสังคม การเข้าใจผู้อื่น การวิเคราะห์ปัญหา และการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ เมื่อผู้นำนักศึกษาได้ผ่านกระบวนการดังกล่าว จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับ ความคิด (Cognitive) ความรู้สึก (Affective) และการกระทำ (Behavioral) ที่สะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรม จิตสาธารณะ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อจิตสาธารณะของผู้นำนักศึกษา เนื่องจาก ผู้นำนักศึกษาเป็นกลุ่มที่มีบทบาทในการกำหนดบรรทัดฐานและสร้างวัฒนธรรมในมหาวิทยาลัย หากสามารถพัฒนา ผู้นำนักศึกษาให้มีคุณลักษณะจิตสาธารณะได้อย่างเข้มแข็ง ก็จะช่วยสร้างวัฒนธรรมแห่งความเสียสละ ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในสังคมในวงกว้างต่อไป อันจะทำให้สถาบันอุดมศึกษาไม่เพียงทำหน้าที่ ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ แต่ยังผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการ สร้างสังคมไทยที่เข้มแข็งและยั่งยืนในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

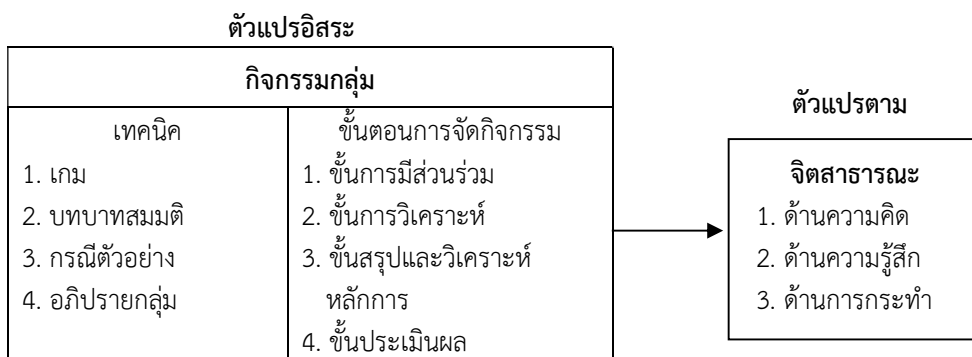
1. เพื่อศึกษาจิตสาธารณะของผู้นำนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะเวลาก่อนและหลังการทดลอง เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

2. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของผู้นำนักศึกษาในกลุ่มทดลอง ระยะก่อนและหลังการทดลองเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

3. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของผู้นำนักศึกษาในกลุ่มทดลอง ระยะหลังการทดลองเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม เพื่อนำมาพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม 4 เทคนิค ได้แก่ เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง และอภิปรายกลุ่ม ผ่านกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการมีส่วนร่วม 2) ขั้นการวิเคราะห์ 3) ขั้นสรุปและวิเคราะห์หลักการ และ 4) ขั้นการประเมินผลเพื่อส่งเสริมการพัฒนาด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่สะท้อนถึงจิตสาธารณะ ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1989) เป็นกรอบแนวคิดหลัก เนื่องจากทฤษฎีนี้อธิบายว่าการเรียนรู้ของบุคคลเกิดจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น การเลียนแบบ และการได้รับแรงเสริมจากสังคม ซึ่งสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมกลุ่มที่เน้นการมีส่วนร่วม การปฏิบัติจริง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยผู้วิจัยแบ่งจิตสาธารณะออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความคิด การตระหนักรู้ถึงประโยชน์ของส่วนรวม การคำนึงถึงการดูแลรักษาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และการเคารพสิทธิของผู้อื่น ด้านความรู้สึก ความเต็มใจในการช่วยเหลือและแบ่งปันให้แก่ผู้อื่น ความรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อได้ทำประโยชน์ เพื่อส่วนรวม ด้านการกระทำ การแสดงออกผ่านการกระทำที่รับผิดชอบต่อสังคม กิจกรรมแต่ละเทคนิคมีเป้าหมายดังนี้ เกม ส่งเสริมการตัดสินใจเชิงสังคมและการแก้ปัญหาร่วมกัน บทบาทสมมติ พัฒนาความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น กรณีตัวอย่าง กระตุ้นการวิเคราะห์สถานการณ์และจิตสำนึกต่อส่วนรวม อภิปรายกลุ่ม ฝึกการสื่อสาร การรับฟัง และการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ดังกรอบแนวคิดในภาพ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อจิตสาธารณะของผู้นำนักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นวิจัยกึ่งทดลอง ใช้แบบแผนการทดลองแบบแบบสุ่ม มีกลุ่มควบคุม และมีการประเมินก่อน-หลัง (Randomized Control Group Pretest-Posttest Design) โดยแบ่งเป็นกลุ่มควบคุม คือ สภานักศึกษาภาคปกติ และกลุ่มทดลอง คือ องค์การบริหารนักศึกษาภาคปกติ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่สังกัดองค์การนักศึกษา ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ประจำปีการศึกษา 2568 จำนวน 9 องค์การ องค์การละ 40 คน รวม 360 คน ได้แก่ องค์การบริหารนักศึกษาภาคปกติ สภานักศึกษาภาคปกติ สโมสรนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สโมสรนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สโมสรนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สโมสรนักศึกษาคณะวิทยาการ การจัดการ สโมสรนักศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์ สโมสรนักศึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และสโมสรนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่สังกัดในองค์การนักศึกษา ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบยกกลุ่ม (Cluster random sampling) คือ องค์การบริหารนักศึกษาภาคปกติ จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การ วิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ และความเหมาะสมกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งแผนการจัดกิจกรรมที่สร้างขึ้นมี องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ชื่อเรื่อง กิจกรรม วัตถุประสงค์เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม อุปกรณ์ วิธีดำเนินการและ การประเมินผล โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม 4 เทคนิค แบ่งเป็น เกม บทบาทสมมติกรณีตัวอย่าง และอภิปรายกลุ่ม สำหรับ ขั้นตอนการจัด กิจกรรมมี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นการมีส่วนร่วม ขั้นที่ 2 ขั้นการวิเคราะห์ ขั้นที่ 3 ขั้น การสรุปและ ประยุกต์หลักการ และขั้นที่ 4 ขั้นการประเมินผล ผู้วิจัยนำแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มที่สร้างขึ้นเสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้อง ของวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรม โดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน และให้ความเห็นว่ากิจกรรมมี ความเหมาะสมสามารถนำไปทดลองใช้ได้ แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำ จากนั้น นำแผนการจัดกิจกรรม กลุ่มที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้นำนักศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ สโมสรนักศึกษา คณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จำนวน 40 คน พบว่า กิจกรรมต้องปรับเวลาจากเดิม 45 นาที เป็น 60 นาที และปรับ การใช้ภาษาของผู้วิจัยในช่วงระหว่างนำกิจกรรม

2.2 แบบสอบถามจิตสาธารณะ ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามจิตสาธารณะจาก ศตวรรษ มะละแหม (2563) ซึ่งเป็นแบบวัดจิตสาธารณะประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติหรือการกระทำในสิ่งที่เป็ประโยชน์ ต่อสาธารณะ ด้านความความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อส่วนรวม ด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม ด้านหน้าที่และ ความรับผิดชอบ ด้านความรักความเอื้ออาทรและความสามัคคี ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาและปรับปรุงแบบสอบถามให้ สอดคล้องกับจิตสาธารณะ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก ด้านการกระทำ โดยลักษณะเป็น แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ท (ชิตชนก เสงเชาว์ 2539) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน, เห็นด้วยมาก ให้คะแนน 4 คะแนน, เห็นด้วยปานกลาง ให้คะแนน 3 คะแนน, เห็นด้วยน้อย ให้คะแนน 2 คะแนน, และเห็นด้วย น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน จำนวน 3 ด้าน ด้านละ 15 ข้อ รวม 45 ข้อ การแปลความหมายจากค่าเฉลี่ย ของระดับจิตสาธารณะ คือ ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 นักศึกษามีจิตสาธารณะในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 นักศึกษามีจิตสาธารณะในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 นักศึกษามีจิตสาธารณะในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 นักศึกษามีจิตสาธารณะในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 นักศึกษามีจิตสาธารณะในระดับน้อยที่สุด หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถามจิตสาธารณะ โดยนำแบบสอบถามจิตสาธารณะ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้โดยหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและเหมาะสมทางด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Object:IOC) ของแบบสอบถามจิตสาธารณะ ค่า (IOC) ที่ระหว่าง 0.67-

1.00 นำแบบสอบถามจิตสาธารณะไปทดลองใช้ (Try out) เก็บข้อมูลกับสโมสรนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รวมจำนวน 40 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-total correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ถึง .76 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ และวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ ของแบบสอบถามจิตสาธารณะ (Reliability) โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินเท่ากับ .947

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีการแบ่งกลุ่มทดลอง คือ องค์การบริหารนักศึกษาภาคปกติ และกลุ่มควบคุม คือ สโมสรนักศึกษาภาคปกติ อย่างละจำนวนเท่า ๆ กัน คือ จำนวน 40 คน ก่อนการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยได้ให้ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามวัดจิตสาธารณะ เพื่อเก็บข้อมูลก่อนทดลอง (Pre-test) จากนั้นกลุ่มทดลองจะได้รับการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ออกแบบไว้รวม จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที โดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย ได้แก่ เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง และการอภิปรายกลุ่ม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะทั้ง 3 ด้าน คือ ความคิด ความรู้สึก และการกระทำ ในขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ได้รับกิจกรรมใดเพิ่มเติมระหว่างช่วงเวลาเดียวกัน เมื่อจบการจัดกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลหลังทดลอง (Post-test) โดยใช้แบบสอบถามเดิมกับทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อนำข้อมูลไปเปรียบเทียบและวิเคราะห์การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะก่อนและหลังการทดลองในกลุ่มทดลอง และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการวิจัยและสมมติฐานของการวิจัย ดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์จิตสาธารณะของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลองเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มด้วย ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 เปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักศึกษาของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลองเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม โดยการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test for dependent sample) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 คือ หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 เปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักศึกษาหลังการทดลองเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยทดสอบค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน (t-test for independent sample) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 คือ หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที่แบบ Dependent Samples t-test และ Independent Samples t-test โดยมีการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของข้อมูลด้วยการตรวจสอบการแจกแจงปกติด้วย One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test (Weiss, 2019)

ผลการวิจัย

การศึกษาจิตสาธารณะของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง การทดสอบการแจกแจงปกติปกติ (Weiss, 2019) ในเบื้องต้น ผู้วิจัยจึงทดสอบโดยใช้ One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการแจกแจงปกติ ดังนั้นจึงสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที่ แสดงผลปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจิตสภาวะก่อนการทดลองของผู้นำนักศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลอง (n = 40) กับกลุ่มควบคุม (n = 40)

จิตสภาวะ	การประเมิน	M	SD	T	P
ด้านความคิด	กลุ่มทดลอง	2.78	.83	1.10	.274
	กลุ่มควบคุม	2.76	.79		
ด้านความรู้สึก	กลุ่มทดลอง	2.77	.81	.25	.800
	กลุ่มควบคุม	2.77	.79		
ด้านการกระทำ	กลุ่มทดลอง	2.76	.92	1.70	.096
	กลุ่มควบคุม	2.75	.91		
รวม 3 ด้าน	กลุ่มทดลอง	2.77	.84	1.40	.169
	กลุ่มควบคุม	2.76	.82		

จากตารางที่ 1 พบว่าผลการเปรียบเทียบคะแนนจิตสภาวะก่อนการทดลองของผู้นำนักศึกษาในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 และผู้นำนักศึกษาในกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 ไม่แตกต่างกันที่ ระดับ .01

ตารางที่ 2 คะแนนจิตสภาวะของนักศึกษากลุ่มทดลอง (n = 40) และ กลุ่มควบคุม (n = 40)

จิตสภาวะ	กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนทดลอง		ระดับ	หลังทดลอง		ระดับ
		M	SD		M	SD	
ด้านความคิด	กลุ่มทดลอง	2.78	.83	ปานกลาง	4.29	.40	มากที่สุด
	กลุ่มควบคุม	2.76	.79	ปานกลาง	2.05	.44	น้อย
ด้านความรู้สึก	กลุ่มทดลอง	2.77	.81	ปานกลาง	4.23	.41	มากที่สุด
	กลุ่มควบคุม	2.77	.79	ปานกลาง	2.17	.49	น้อย
ด้านการกระทำ	กลุ่มทดลอง	2.76	.92	ปานกลาง	4.25	.41	มากที่สุด
	กลุ่มควบคุม	2.75	.91	ปานกลาง	2.08	.59	น้อย
รวม 3 ด้าน	กลุ่มทดลอง	2.77	.84	ปานกลาง	4.25	.39	มากที่สุด
	กลุ่มควบคุม	2.76	.82	ปานกลาง	2.10	.30	น้อย

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้นำนักศึกษาก่อนทดลองเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีจิตสภาวะในภาพรวมทั้ง 3 ด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีจิตสภาวะอยู่ในระดับปานกลาง (M = 2.77 และ 2.76 ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กลุ่ม ทดลองมีจิตสาธารณะอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน โดยส่วนใหญ่มีจิตสาธารณะด้านความคิด รองลงมา ได้แก่ ด้านความรู้สึก และด้านการกระทำ ($M = 2.78, 2.77$ และ 2.76 ตามลำดับ) สำหรับกลุ่มควบคุมมีจิตสาธารณะอยู่ใน ระดับปานกลางทั้ง 3 ด้านเช่นเดียวกัน โดยส่วนใหญ่มีจิตสาธารณะความรู้สึก รองลงมา ได้แก่ ด้านความคิด และด้านการกระทำ ($M = 2.77, 2.76$ และ 2.75 ตามลำดับ) สำหรับผู้่นำนักศึกษาหลังทดลองเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีจิตสาธารณะในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยส่วนใหญ่มีจิตสาธารณะ ด้านความคิด รองลงมา ได้แก่ ด้านการกระทำ และความรู้สึก ($M = 4.29, 4.25$ และ 4.23 ตามลำดับ) สำหรับกลุ่มควบคุมมีจิตสาธารณะอยู่ใน ระดับน้อย ทั้ง 3 ด้าน โดยส่วนใหญ่มีจิตสาธารณะความรู้สึก รองลงมา ได้แก่ ด้านการกระทำ และด้านความคิด ($M = 2.17, 2.08$ และ 2.05 ตามลำดับ)

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะของนักศึกษาในกลุ่มทดลอง ($n = 40$) ก่อนและหลังการทดลอง

จิตสาธารณะ	ระยะการ ประเมิน	M	SD	T-test	P=value
ด้านความคิด	หลังทดลอง	4.29	.40	-12.11**	.000
	ก่อนทดลอง	2.78	.83		
ด้านความรู้สึก	หลังทดลอง	4.23	.41	-12.44**	.000
	ก่อนทดลอง	2.77	.81		
ด้านการกระทำ	หลังทดลอง	4.25	.41	-11.03**	.000
	ก่อนทดลอง	2.76	.92		
รวม 3 ด้าน	หลังทดลอง	4.25	.39	12.09**	.000
	ก่อนทดลอง	2.77	.84		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะในภาพรวม 3 ด้าน และรายด้าน ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านการกระทำ ของกลุ่มทดลองระยะหลังการทดลองสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะหลังการทดลองของนักศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลอง ($n = 40$) และกลุ่มควบคุม ($n = 40$)

จิตสาธารณะ	การประเมิน	M	SD	T-test	P=value
ด้านความคิด	กลุ่มทดลอง	4.29	.40	24.66**	.000
	กลุ่มควบคุม	2.05	.44		

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะหลังการทดลองของนักศึกษา ระหว่างกลุ่มทดลอง (n = 40) และกลุ่มควบคุม (n = 40) (ต่อ)

จิตสาธารณะ	การประเมิน	M	SD	T-test	P=value
ด้านความรู้สึกรู้สึก	กลุ่มทดลอง	4.23	.41	19.69**	.000
	กลุ่มควบคุม	2.17	.49		
ด้านการกระทำ	กลุ่มทดลอง	4.25	.41	19.22**	.000
	กลุ่มควบคุม	2.08	.59		
รวม 3 ด้าน	กลุ่มทดลอง	4.25	.39	27.64**	.000
	กลุ่มควบคุม	2.10	.30		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่า หลังการทดลองคะแนนจิตสาธารณะ ด้านความคิด ด้านความรู้สึกรู้สึก ด้านการกระทำ และโดยรวม ของนักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย 4.29, 4.23, 4.25 และ 4.25 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .40, .41, .41 และ .39 ตามลำดับ ส่วนนักศึกษากลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ย 2.05, 2.17, 2.08 และ 2.10 ตามลำดับ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .44, .49, .59 และ .30 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม พบว่า หลังการทดลองนักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย ทั้งรายด้านและโดยรวมสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อจิตสาธารณะของผู้นำนักศึกษา สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1. หลังการทดลองนักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า “หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการทดลอง” ข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นว่าแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเกิดการพัฒนาจิตสาธารณะทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึกรู้สึก และด้านการกระทำ พัฒนาการดังกล่าวเกิดจากการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมกลุ่มซึ่งถูกออกแบบออกเป็นระบบเพื่อสร้างมวลประสบการณ์ที่ส่งเสริมการตระหนักรู้ถึงคุณค่าของการมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม การจัดกิจกรรมกลุ่มในการวิจัยนี้มุ่งเน้นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสะท้อนคิดร่วมกัน ซึ่งเป็นหัวใจของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1986) ที่อธิบายว่าการเรียนรู้ของบุคคลเกิดขึ้นจากการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น การเลียนแบบ และแรงเสริมทางสังคม ภายใต้กลไกที่เรียกว่า reciprocal determinism ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางสังคมล้วนมีผลต่อการพัฒนาแนวคิดและพฤติกรรมของผู้เรียน กิจกรรมกลุ่มที่ใช้ยังครอบคลุมเทคนิคที่หลากหลาย ได้แก่ เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง และการอภิปรายกลุ่ม โดยแต่ละเทคนิคมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างจิตสาธารณะในมิติที่แตกต่างกัน เกมช่วยให้นักศึกษาได้เผชิญสถานการณ์สมมติที่ต้องตัดสินใจร่วมกัน ส่งผลให้เกิดการตระหนักถึงผลของพฤติกรรมที่มีต่อส่วนรวมและเรียนรู้คุณค่าของการทำงานเพื่อสังคม บทบาทสมมติเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สวมบทบาทใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง ซึ่งช่วยสร้างความเข้าใจและ

ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น กรณีตัวอย่างกระตุ้นให้นักศึกษาฝึกการคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาในบริบทที่ใกล้เคียงชีวิตจริง ทำให้การเรียนรู้มีความหมายและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ส่วนการอภิปรายกลุ่มช่วยสร้างบรรยากาศแห่งประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เคารพความแตกต่าง และร่วมกันสรุปเป็นแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมต่อสังคม ผลการวิจัยดังกล่าวยังได้รับการสนับสนุนจากงานของประทีป แสงเปี่ยมสุข (2545) ที่เสนอให้การจัดกิจกรรมมีความสร้างสรรค์และเป็นธรรมชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของพาสนา นิยมบัตร์เจริญ (2551) ซึ่งพบว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถส่งเสริมทักษะทางสังคมและความสามารถในการตั้งเป้าหมายของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ ตลอดจนงานของ Gabana และคณะ (2020) ที่ชี้ว่ากิจกรรมกลุ่มเชิงจิตวิทยาเชิงบวกช่วยเพิ่มระดับความภาคภูมิใจและความรู้สึกขอบคุณในกลุ่มเยาวชนอย่างเด่นชัด เมื่อพิจารณาโดยรวมจึงเห็นได้ชัดว่ากิจกรรมกลุ่มมีศักยภาพในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษาในทุกมิติ ทั้งความคิด ความรู้สึก และการกระทำ จนสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและพร้อมจะมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนสังคมด้วยจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

ดังนั้น ผลการวิจัยในข้อที่ 1 แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ากิจกรรมกลุ่มที่ออกแบบโดยมุ่งส่งเสริมจิตสาธารณะของนักศึกษาในทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านการกระทำ สามารถทำให้นักศึกษาเกิดการพัฒนารอบด้าน ทั้งในระดับการตระหนักรู้ภายในและการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวม เนื้อหาของกิจกรรมที่ใช้ประกอบการวิจัยล้วนมีส่วนช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ตรง เช่น กิจกรรม “เกม” ที่สร้างสถานการณ์สมมติให้ผู้เรียนต้องตัดสินใจร่วมกัน ทำให้นักศึกษาเรียนรู้ผลกระทบของพฤติกรรมต่อส่วนรวมและเกิดการตระหนักถึงคุณค่าของการเสียสละเพื่อส่วนรวม กิจกรรม “บทบาทสมมติ” เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สวมบทบาทในสถานการณ์ใกล้เคียงความจริง ส่งผลให้เกิดความเข้าใจผู้อื่นและพัฒนาความเห็นอกเห็นใจอย่างลึกซึ้ง ขณะที่กิจกรรม “กรณีตัวอย่าง” ช่วยกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในบริบทที่ใกล้เคียงชีวิตจริง ทำให้นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับการปฏิบัติจริงเพื่อส่วนรวม และกิจกรรม “การอภิปรายกลุ่ม” สร้างบรรยากาศแห่งประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างอิสระ รับฟังมุมมองที่แตกต่าง และร่วมกันสรุปเป็นแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมต่อสังคม การพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษาที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมทั้งสี่เทคนิคนี้แสดงถึงความสอดคล้องกับผลการวิจัยของพาสนา นิยมบัตร์เจริญ (2551) ที่ชี้ว่าการจัดกิจกรรมกลุ่มส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมจิตสาธารณะของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการฝึกฝนพฤติกรรมในสถานการณ์จำลอง ซึ่งสามารถช่วยเสริมสร้างทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวมได้อย่างยั่งยืน เช่นเดียวกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้นำนักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติ ทักษะชีวิต และพฤติกรรมสังคมในเชิงบวก ทั้งจากการฝึกการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสะท้อนคิดร่วมกับเพื่อน ๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพและพร้อมอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมอย่างแท้จริง

2. จากผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลองมีระดับจิตสาธารณะสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้นำนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มได้รับการพัฒนาจิตสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ โดยในการทดลอง ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของแผนกิจกรรมกลุ่มที่วางไว้ และในระหว่างการจัดกิจกรรมกลุ่มสามารถสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาได้อย่างชัดเจน ทั้งจากทัศนคติ คำพูด และการกระทำที่สะท้อนถึงการมีจิตสาธารณะเพิ่มมากขึ้นได้แก่

2.1 จิตสาธารณะด้านความคิด ผู้นำนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีพัฒนาการด้านความคิดเกี่ยวกับจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในด้านการตระหนักรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะสมาชิกที่มีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวม ซึ่งสามารถสังเกตได้จากกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และสะท้อนคุณค่าในตนเอง กิจกรรมหนึ่งที่มีความโดดเด่นในการส่งเสริมด้านความคิด คือกิจกรรม “สถานการณ์จำลอง:

ตัดสินใจอย่างไร” โดยกิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้ผู้ศึกษาได้อภิปรายและตัดสินใจในสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน ซึ่งต้องใช้ทักษะการวิเคราะห์เหตุผลอย่างเป็นระบบ และคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้อื่นและสังคม

จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยพบว่า นักศึกษาหลายคนแสดงออกถึงการมีจิตสำนึก ต่อส่วนรวม เช่น การเสนอแนวทางการตัดสินใจที่ไม่ได้ยึดถือเพียงผลประโยชน์ของตนเองแต่คำนึงถึงผลกระทบต่อเพื่อนร่วมกลุ่ม และสังคมโดยรวม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การเคารพความแตกต่าง และการมีทัศนคติที่เปิดกว้าง ต่อประเด็นสาธารณะสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาทางความคิดเกี่ยวกับจิตสาธารณะที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่องพฤติกรรมเหล่านี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (1986) ที่อธิบายว่า การเรียนรู้ สามารถเกิดขึ้นได้ผ่านการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่นและผลลัพธ์ที่ตามมา ซึ่งในกิจกรรมกลุ่ม ผู้ศึกษาได้เรียนรู้ ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ รับฟัง และร่วมมือกับผู้อื่นอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและค่านิยม ที่เอื้อต่อการมีจิตสาธารณะ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริธร ศรีจันทร์ (2557) ที่กล่าวว่าจิตสาธารณะ คือการแสดงออกที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมทั้งกาย วาจา และใจ โดยมีความสำนึกยึดมั่นในคุณธรรมและ จริยธรรมที่ดีงาม รวมถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความเสียสละโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

พฤติกรรมของผู้นำนักศึกษาที่ปรากฏ เช่น การเสนอความคิดเห็นเพื่อส่วนรวมการแสดงออกถึง ความรับผิดชอบต่อกลุ่ม และการใช้เหตุผลเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันล้วนเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สะท้อน พัฒนาการของจิตสาธารณะด้านความคิดอย่างเด่นชัดจากองค์ประกอบข้างต้น แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มที่เน้น การวิเคราะห์ปัญหาการตัดสินใจ และการสะท้อนคิด มีผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะด้านความคิดอย่างมีนัยสำคัญ ทำให้ผู้นำนักศึกษาเกิดความเข้าใจในบทบาทของตนในฐานะพลเมืองที่ดี และสามารถคิดเชิงระบบเพื่อสร้างสรรค์สิ่ง ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

2.2 จิตสาธารณะด้านความรู้สึก นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีพัฒนาการด้านจิตสาธารณะในมิติ ของความรู้สึกเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะในเรื่องของความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเข้าใจความรู้สึกของ สมาชิกในกลุ่ม และการมีอารมณ์ร่วมในการร่วมทุกข์ร่วมสุขกับผู้อื่น ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวปรากฏอย่างเด่นชัดใน กิจกรรม “บทบาทสมมติ: ถ้าฉันเป็นเขา” ที่ออกแบบให้ผู้เข้าร่วมสวมบทบาทเป็นผู้อื่นที่อยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเผชิญ ความยากลำบากหรือการตัดสินใจเพื่อส่วนรวม ซึ่งกิจกรรมนี้ช่วยเปิดโอกาสให้ผู้ศึกษานักศึกษาได้ฝึกการมองโลกจาก มุมมองของผู้อื่น และได้สัมผัสกับอารมณ์ ความรู้สึก และประสบการณ์ของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม

การสังเกตการณ์ของผู้วิจัยระหว่างกิจกรรมพบว่า นักศึกษาหลายคนมีพฤติกรรมการรับฟังอย่าง ตั้งใจ การพูดอย่างอ่อนโยน และการแสดงความเข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่น ซึ่งเป็นลักษณะของการมีจิตสาธารณะ ในมิติด้านอารมณ์ ทั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ดวงดาว พรทิพร (2561) ที่อธิบายว่าจิตสาธารณะด้านความรู้สึก คือความตระหนักรู้ในคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างเอื้อเฟื้อ เกิดจากความรู้สึก รัก ห่วงใย และเข้าอกเข้าใจผู้อื่น ในสังคม นอกจากนี้ แนวคิดของ Bandura (1986) ก็สามารถสะท้อนพฤติกรรมดังกล่าวได้ โดยระบุว่า การเรียนรู้ทาง สังคมเกิดขึ้นผ่านกระบวนการการสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรม ของผู้อื่น เมื่อผู้เรียนได้เห็นพฤติกรรมที่แสดงถึง ความเห็นอกเห็นใจ การให้กำลังใจ และการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม ย่อมส่งผลให้เกิดแรงกระตุ้นในการปรับ พฤติกรรมของตนให้เหมาะสมและเอื้อต่อส่วนรวม พฤติกรรมของผู้นำนักศึกษาที่กล่าวคำปลอบโยนเมื่อตนเอง หรือผู้อื่นตกอยู่ในสถานการณ์ที่ลำบาก การแสดงความเห็นใจเมื่อเห็นเพื่อนเหนื่อยล้า หรือการสมัครใจช่วยเหลือ ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ล้วนเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาของจิตสาธารณะในมิติทาง อารมณ์อย่างมีนัยสำคัญ

2.3 จิตสาธารณะด้านการกระทำ จากการดำเนินกิจกรรมกลุ่มตามแผนที่ผู้วิจัยออกแบบ พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงจิตสาธารณะในมิติของการกระทำเพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในการเข้า ร่วมกิจกรรม “ภารกิจเพื่อสังคม” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติจริง ผ่านสถานการณ์สมมุติ ที่จำลองปัญหาสังคม เช่น ความเหลื่อมล้ำ การขาดโอกาส หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม นักศึกษาแต่ละกลุ่มต้องร่วมกัน

วางแผน ตัดสินใจ และจัดการกับสถานการณ์ภายใต้เงื่อนไขของเวลาและทรัพยากรที่จำกัด ผู้วิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ ร่วมมือกับสมาชิกในกลุ่ม แสดงออกถึงความเสียสละ และพร้อมที่จะลงมือช่วยเหลือโดยไม่ลังเล พฤติกรรมที่ปรากฏ เช่น การอาสาเป็นผู้นำ การแบ่งบทบาทอย่างเป็นธรรมชาติ ช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบปัญหา ในกิจกรรม และการพยายามเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงจิตสาธารณะในด้านการกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริพิมล รักษามิตร (2553) ที่กล่าวว่า จิตสาธารณะคือการแสดงออกของความรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยอาศัยทั้งความคิด ความรู้สึก และการกระทำ ที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสร้างสรรค์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ดวงดาว พรพิรม (2561) ที่ระบุว่า จิตสาธารณะด้านการกระทำ คือการแสดงพฤติกรรมที่มุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน การเสียสละเพื่อผู้อื่น และการตัดสินใจอย่างมีจริยธรรมซึ่งพฤติกรรมที่นักศึกษาแสดงออกในการทำกิจกรรมกลุ่มสะท้อนคุณลักษณะเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ การลงมือปฏิบัติจริงผ่านสถานการณ์สมมติ ยังเป็นการสร้างประสบการณ์ตรงให้กับนักศึกษาในการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การสื่อสาร และการแก้ไขปัญหา ซึ่งล้วนเป็นพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการมีจิตสาธารณะ และเป็นเป้าหมายสำคัญของกิจกรรมกลุ่มที่ผู้วิจัยออกแบบไว้ตามแนวคิดในกรอบแนวคิดการวิจัย

3. จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มที่ออกแบบขึ้นตามแนวคิดการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของ Bandura (1986) และแนวคิดการจัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (Experiential Learning) ได้ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้นำนักศึกษาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านการกระทำ โดยการพัฒนาเหล่านี้เกิดขึ้นจากกระบวนการมีส่วนร่วม การปฏิสัมพันธ์ และการสะท้อนคิดในสถานการณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีความหมาย กิจกรรมกลุ่มที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วยกิจกรรมที่ออกแบบอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่อง และหลากหลาย อาทิ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง การสวมบทบาทสมมติ การอภิปรายกลุ่ม และการกิจเพื่อสังคม ซึ่งล้วนมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น รับข้อมูลสะท้อนกลับ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่มอย่างเท่าเทียม กระบวนการเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และสอดคล้องกับข้อเสนอของ Bandura (1986) ที่อธิบายว่าพฤติกรรมของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้ผ่านการเลียนแบบ พฤติกรรมของผู้อื่น (modeling) การได้รับแรงเสริมทางสังคม (social reinforcement) และการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เมื่อพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นในแต่ละด้าน พบว่า ด้านความคิด นักศึกษามีพัฒนาการด้านการตระหนักรู้ต่อบทบาทของตนในสังคมและแสดงทัศนคติที่เน้นผลประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าตนเอง กิจกรรม "สถานการณ์จำลอง: ตัดสินใจอย่างไรดี" ช่วยเปิดมุมมองการคิดอย่างมีเหตุผลและมีจริยธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริธร ศรีจำนงค์ (2557) ที่กล่าวว่า จิตสาธารณะคือการยึดมั่นในคุณธรรม ความเสียสละ และการเคารพความแตกต่างอย่างมีเหตุผล ด้านความรู้สึก นักศึกษาเกิดความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่นผ่านการสวมบทบาทในกิจกรรม "ถ้าฉันเป็นเขา" ซึ่งช่วยให้เรียนรู้การเข้าใจความรู้สึกผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง ทั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ดวงดาว พรพิรม (2561) ที่อธิบายว่า จิตสาธารณะด้านความรู้สึกคือความสามารถในการเข้าใจและรู้สึกร่วมกับผู้อื่น ด้านการกระทำ ผู้นักศึกษาแสดงออกถึงความเสียสละ การลงมือช่วยเหลือผู้อื่น และการทำงานร่วมกันในกิจกรรม "ภารกิจเพื่อสังคม" อย่างจริงจัง แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริพิมล รักษามิตร (2553) ที่เห็นว่า จิตสาธารณะคือพฤติกรรมที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสร้างสรรค์

ผลการวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมกลุ่มที่ออกแบบอย่างเหมาะสมและมีกระบวนการสะท้อนคิดที่ดี ช่วยกระตุ้นให้ผู้นำนักศึกษาเกิดพฤติกรรมที่แสดงถึงจิตสาธารณะ ทั้งในระดับความคิด ความรู้สึก และการกระทำ โดยเฉพาะเมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิเคราะห์สถานการณ์ และได้เผชิญบทบาทในบริบทที่แตกต่างจะส่งเสริมให้พวกเขาตระหนักรู้และลงมือกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

ดังนั้น การพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษาควรใช้กระบวนการกลุ่มเป็นเครื่องมือสำคัญ ควบคู่กับการออกแบบกิจกรรมที่มีคุณภาพ และส่งเสริมให้เกิด “มวลประสบการณ์” (collective experience) ในการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญต่อการสร้างพลเมืองที่มีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มที่ออกแบบอย่างเป็นระบบและเน้นการมีส่วนร่วม ส่งผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้นำนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำ ดังนั้น ผู้ที่รับผิดชอบด้านการพัฒนานักศึกษา เช่น อาจารย์ที่ปรึกษา สโมสรนักศึกษา หรือหน่วยงานกิจการนักศึกษา ควรนำกิจกรรมกลุ่มลักษณะนี้ไปประยุกต์ใช้ในโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือค่ายพัฒนาศักยภาพผู้นำนักศึกษา โดยเฉพาะกิจกรรมที่ใช้กระบวนการสะท้อนคิด บทบาทสมมติ การวิเคราะห์สถานการณ์ และการกิจเชิงสังคม ทั้งนี้ ควรออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยและความสนใจของผู้เรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปลูกฝังจิตสาธารณะอย่างยั่งยืน

1.2 ควรมีการจัดอบรมหรือพัฒนาศักยภาพของผู้จัดกิจกรรม เช่น บุคลากรด้านกิจการนักศึกษา หรือรุ่นพี่แกนนำที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำกิจกรรม ให้มีความเข้าใจในหลักการส่งเสริมจิตสาธารณะผ่านกระบวนการกลุ่ม โดยเน้นการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ การให้ผู้เรียนมีบทบาทในการคิด วิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติจริง ตลอดจนสามารถใช้เทคนิคกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ เกม สถานการณ์จำลอง และบทบาทสมมติ ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้จัดสามารถออกแบบกิจกรรมที่สร้าง “มวลประสบการณ์” (collective experience) ให้แก่ผู้เข้าร่วม และพัฒนาจิตสาธารณะได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยขยายผลในกลุ่มนักศึกษาต่างคณะ หรือนักศึกษาในมหาวิทยาลัยอื่น เพื่อเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มในบริบทที่หลากหลาย และศึกษาว่าปัจจัยด้านพื้นฐาน เช่น สาขาวิชา เพศ หรือประสบการณ์การเป็นผู้นำนักศึกษามาก่อน มีผลต่อการพัฒนาการของจิตสาธารณะหรือไม่ ซึ่งจะช่วยให้สามารถพัฒนารูปแบบกิจกรรมกลุ่มที่เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนในบริบทต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพอย่างลึกซึ้ง โดยเน้นการเก็บข้อมูลผ่านการสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก หรือการวิเคราะห์การสะท้อนคิดของนักศึกษา เพื่อทำความเข้าใจกลไกภายในที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านจิตสาธารณะในแต่ละมิติอย่างแท้จริง ข้อมูลเชิงลึกที่ได้จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมในอนาคตให้มีความยืดหยุ่น มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อความหลากหลายของนักศึกษาได้มากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาและการสนับสนุนจากคณาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายท่าน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนด้านวิชาการอย่างดียิ่งตลอดระยะเวลาการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี วิสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และให้การสนับสนุนที่สำคัญซึ่งมีคุณค่าอย่างยิ่งในการดำเนินงานวิจัยฉบับนี้ทั้งในด้านแนวคิด ทฤษฎี และระเบียบวิธีวิจัย อันนำไปสู่ความสำเร็จของการวิจัยอย่างมีคุณภาพและภาคภูมิใจของผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธวัชวัน อธิธินานนท์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริรัตน์ นาคนิ และรองศาสตราจารย์ ดร.ประยุทธ์ ไทย

ธานี ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือวิจัยอย่างรอบคอบ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง อันส่งผลให้การพัฒนาเครื่องมือมีความถูกต้อง และเหมาะสมตามหลักวิชาการผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัย เพื่อนร่วมงาน และผู้นำนักศึกษาจากองค์การบริหารนักศึกษา สถานักศึกษา ที่ได้ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดระยะเวลาการวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่สนับสนุนให้โอกาสทางการศึกษา และปลูกฝังคุณธรรมความดีให้กับผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบพระคุณครอบครัว สาขาวิชาการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ และบุคคลใกล้ชิดทุกท่าน ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ สุดท้ายนี้ขอขอบคุณตนเองที่ไม่เรียนรู้ ขยัน ตั้งใจและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และขอขอบคุณทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กฤติมา ศรีสว่าง. (2567). ผลของกิจกรรมส่งเสริมแรงจูงใจภายในที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).
- ดวงดาว พรพรม. (2558). การศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).
- พาสนา นิยมบัตรเจริญ. (2551). ผลของโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโพธิสารพิทยากร. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- ศิริธร ศรีจำนงค์. (2557). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น ตูมินนวจิตตปัญญาศึกษา. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ศิริพมิล รัชชามิศรี. (2553). การศึกษาจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).
- ศตวรรษ มะละแหมม. (2563). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ ตามแนวคิดการเรียนรู้รับใช้สังคมและการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี. (วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุนีย์ นิยมกลาง. (2564). ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา).
- สุนีย์ นิยมกลาง และประยุทธ ไทยธานี. (2565). ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารราชพฤกษ์ 20(2), น. 179-191

ผู้เขียนบทความ

นายสมชาย นวนกลาง นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา Email: Somchai.N@nrru.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุภาวดี วิสุววรรณ อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา Email: mom_khwan@hotmail.com